

[Ahlmann-Ohlisen]

er imidlertid ikke nye, og jeg mener, at det må påkalde sig den dybeste respekt og ikke automatbemyndelse for bedrevende folk i Vesten, at disse modsætninger nu finder frem til en fredelig løsning. Man kan sige det på den måde, at Europa – og verden – er i en brydningstid.

Jeg vil slutte af med at minde om, at vi med bloksystemets undergang ganske vist »mistede« et stabilt system, men vi bør aldrig glemme, at stabiliteten i Øst byggede på millioner af menneskers ulykke i et uhyggeligt og menneskefjendsk system, som uden tøven undertrykte enhver form for opposition med fangelejre, stikkersystemer, fængsling, forvisning og død. Millioner af mennesker er igennem årtier bukket under for disse horrible forhold med arbejdslejre, tusinder er blevet myrdet efter groteske skueprocesser, og utallige mennesker har siddet fængslet som samvittighedsfanger, fordi de havde en anden mening. Disse ugeringer, som også fandt sted i vor tid, var prisen for roen på overfladen, og det bør vi i Danmark heller aldrig glemme.

Nu gælder det om at se fremad, om at være med til at påtage sig et medansvar ved etablering af en ny verdensorden. Verden er ikke blevet mindre kompliceret som følge af omvæltningerne, vel tværtimod. Udviklingen giver imidlertid også en enestående chance for at deltage i opbygningen af en ny og forhåbentlig fredeligere verdensorden.

En forudsætning herfor er imidlertid, at vi ikke stikker hovedet i busken og så at sige ikke tør blande os. Udviklingen løber så stærkt, at det kniber for selv de mest velorienterede at følge med. Vi skal ikke prøve at styre udviklingen – det prøvede de kommunistiske diktatorer helt uden held – men vi skal være med til at præge udviklingen hen mod demokrati, fredelig sameksistens og dyb respekt for menneskerettighederne. En forudsætning herfor er imidlertid, at vi også fremover fuldt ud er i stand til at gøre vores indflydelse gældende i de internationale organisationer, som nu er etableret, og som skal bidrage til at skabe fred og stabilitet også i den kommende verden, som er vores verden.

Hanne Severinsen (V):

Det er godt, at Folketinget tager sig tid til en mere generel debat om de perspektiver, der tegner sig efter afslutningen af den kolde krig.

I de seneste år er der sket historiske forandringer, som ingen ville have troet mulige: Berlinmurens fald, fløjlsrevolutionen og så sidste år Sovjetimperiets undergang og afløsningen af den kolde krig. Østeuropa var endelig kommet tilbage til det demokratiske Europa.

Jeg husker, hvordan jeg på årsdagen for Hitler-Stalin-pagten den 23. august sidste år deltog i et 4. maj-lignende frihedsmøde i Vilnius. Folk jublede og græd af glæde, Landsbergis holdt hele folkemængden i sin hule hånd. Tolken hviskede til mig: »Vi litauere mener, at Landsbergis er sendt til os fra Gud for at give os friheden.«

I dag er det hverdag igen i Litauen. Demokrati og frihed er noget, man har, Landsbergis er bragt ned på jorden, og hans parti har fået et svide nederlag. Overalt i Østeuropa er det besværligt at arbejde med at få tingene til at fungere og gå i gang. Politikerne er ikke mere frihedshelte; de er nogle, man skælder ud på.

Så langt, så godt.

Men desværre nøjes man ikke med at skælde ud. Borgerkrig følger i kølvandet på den ny nationalisme. I dag rystes vi især af tragedien i det tidligere Jugoslavien. Det var slemt nok at se bombardementerne af Dubrovnik og Vukovar sidste år, men at vi skulle opleve etniske udrensninger og kz-lejre lige midt i Europa igen, var der vist ikke nogen der havde troet. Følelsen af magtesløshed breder sig, når FN hele tiden er et skridt bag efter udviklingen.

Set i bakspejlet var det udspekuleret ikke at kunne forudse problemerne i Kroatien, men da vi først havde set de mange ulykker, der fulgte i kølvandet på Kroatiens uafhængighed, burde vi måske have forudset, at Bosnien-Hercegovina var en potentiel krudttønde, og måske bliver Kosovo og Sandjak den næste. Kunne vi have forhindret den i at blive antændt? Det spørgsmål er svært at besvare, og imens ruller tragedien. Først og fremmest er det de bosniske muslimer, det går ud over. De, som udgjorde over 40 pct. af befolkningen, er nu trængt ud af de mange landsbyer og klumpet sammen omkring Sarajevo, byen, der blev symbolet på udbruddet af første verdenskrig, og som nu er symbolet på Bosniens tragedie.

Hvis Europa lukker øjnene for, hvad der sker, og først åbner dem, når kamphandlingerne er slut, vil vi opdage, at vi har fået et nyt